

Билтен

Број 11, август 2011. године

Представништво Републике Српске

УСТАНОВА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЕКОНОМСКЕ, НАУЧНО-ТЕХНИЧКЕ,
КУЛТУРНЕ И СПОРТСКЕ САРАДЊЕ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ИЗДАЈАМО

ДЕБИЈАН КОНФЕРЕНЦИЈА У БАЊАЛУЦИ
ПРОДУЦЕНТСКИ ПРОЈЕКТИ ТИХОМИРА СТАНИЋА

ПРЕДСТАВЉАМО: ПОДРУМ МАНАСТИРА ТВРДОШ
ОПШТИНЕ РС: ВИШЕГРАД

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У СРБИЈИ

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија
Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Садржај

У фокусу

Бањалука центар информатичког свијета 3

Култура

Још једна копродукција Србије и Српске 4

Продуцентски пројекти Тихомира Станића 5

Муниципијум Скелани 6

Представљамо

Подрум Тврдош - традиција манастирског винарства 9

Туризам

Витинички Кисељак 12

Општине РС

Вишеград 15

У фокусу

Бањалука центар информатичког свијета

DebConf 11, годишња конференција експерата и компанија из информационог сектора који се баве рачунарским оперативним системима заснованим на Linux платформама, одржана је од 24. до 30. јула у Бањалуци.

Генерални покровитељ ове свјетски значајне конференције била је Влада РС, а подржали су је и водећи свјетски брендови у софтверској и хардверској индустрији “Гугл”, IBM, “Интел” и “Хјулит-Пакард”.

Конференцији је присуствовао велики број софтверских стручњака из више од 80 држава.

Приликом свечане церемоније отварања Конференције у Банском двору премијер и предсједник РС Александар Цомбић и Милорад Додик истакли су да је у посљедње двије године Бањалука уложила велике напоре како би била домаћин ове манифестације.

“Имали смо жестоку конкуренцију и требало је да се изборимо са великим и моћним центрима да добијемо домаћинство ове године. Ова конференција се сваке године одржава на неком другом континенту. Дакле, тек за четири године поново ће бити у Евро-

пи. Стручњаци ће овдје покушати да упореде своја знања и радове како би свијету понудили нова информатичка рјешења”, рекао је Додик приликом отварања Конференције.

Министар науке и технологије Републике Српске Јасмин Комић истакао је да је одржавањем “Debian” конференције Српска препозната као простор који се озбиљно бави изградњом информационог друштва.

“Одржавањем Конференције промовисали смо наша настојања да се укључимо у европске интеграционе процесе. ‘Debian’ конференција ће обиљежити историју РС и Бањалуке и биће посебно значајна референца”, рекао је новинарима Комић.

Према његовим ријечима, одржавање ове конферен-

ције је израз потпуне подршке предсједника РС Милорада Додика и институција Српске развоју и унапређењу софтвера отвореног кода.

“Увјерени смо да ће технологије које се базирају на софтверу отвореног кода пронаћи мјесто у оквиру `e-srpske`. Веома је битно да су у потпуности оправдана очекивања у погледу постављених циљева Конференције и свих пратећих садржаја”, рекао је Комић.

Представник Удружења “Дива” из Тузле Аднан Хоџић оцијенио је да је “Дебиан” конференција била успјешна и да је за то заслужна Влада РС.

“Инфраструктура Бањалуке током одржавања конференције била је боља него када се `Debian` одржавао у Њујорку, што је фантастично. Овим смо показали свим институцијама у ком смјеру треба да иду како би пратили свјетске стандарде”, рекао је Хоџић.

“Дебиан” конференција се претходних година одржавала у Аргентини, Мексику, САД, Канади, Норвешкој, Финској, Шкотској, Шпанији и Француској, а прошле године домаћин је био престижни Универзитет Колумбија у Њујорку.

Култура

Још једна копродукција Србије и Српске

Премијера филма “Непријатељ” у Козарској Дубици

Последњих дана јула Козарска Дубица је била домаћим свечане пројекције филма “Непријатељ” у режији Дејана Зечевића, а по сценарију Ђорђа Милосављевића. Било је то премијерно приказивање у Републици Српској умјетничког остварења које је већ побрало награде на више међународних филмских фестивала.

Признањима је могао да се радује велики број копродукцента јер је реализован у сарадњи продуцентских кућа “Биберче” из Србије, “Максима филма” из Хрватске, “Тиволи филма” из Мађарске и “Балкан филма” из РС, а уз подршку Министарства просвјете и културе Републике Српске, Радио-телевизије РС, те градова Бањалуке, Приједора, Лакташа и Козарске Дубице.

Филмска радња одвија се непосредно по потписивању Дејтонског мировног споразума, а кадрови су снимани на живописним локацијама Националног парка “Козара”. Поред аутора, глумаца и представника продуцентских кућа, премијери је присуствовао и предсједник Републике Српске Милорд Додик.

Додик је рекао да својим присуством жели да подржи

сваки напор који се улаже у развој културе и умјетности Републике Српске. У периодима економске кризе то је, нажалост, област која прва долази на удар рестрикција, а ин-

дивидуални таленти, поготово у области кинематографије не могу да дођу до изражаја без друштвене материјалне подршке.

“Дошао сам овдје да са Тихомиром Станићевим и екипом његових бројних сарадника промовишемо још једно његово вриједно остварење. Ми смо и раније у Влади РС подржавали његове пројекте и то ћемо наставити да чинимо, јер Тика је својим великим доприносом првим корацима наше кинематографије то заслужио”, истакао је Додик.

“Премијера филма “Непријатељ” одржана је баш

у Козарској Дубици јер је у овом граду сједиште главног продуцента. Овдје ће, такође у продукцији “Балкан филма”, бити сниман и велики пројекат о Јасеновцу, односно филм о потресној субини козарске дјевојчице Дијане Будисављевић”, казао је на конференцији за новинаре Тихомир-Тика Станић, власник “Балкан филма” и носилац једне од главних улога у “Непријатељу”.

Међу присутнима су били и Филип и Мадлена Цептер, а Станић се у име удружених продуцената захвалио компанији “Цептер”, за конкретну подршку реализацији филма, те најавио маршруту фестивала на којима ће учествовати до краја године и за почетак септембра његовог редовног приказивања у биоскопима РС.

Начелник општине Козарска Дубица Нино Јауз, у име домаћина, изразио је наду да ће Дубица бити мјесто гдје ће се и убудуће снимати Тикини филмови. Биће то од великог значаја, како за општину, тако и за Републику Српску. Истакао да ће општина у складу са могућностима подржати сваки овакав пројекат.

Култура

Продуцентски пројекти Тихомира Станића

Тихомира - Тиху Станића публика у Србији и Српској памти као телевизијској Александра Обреновића и позоришној Иву Андрића, као и по многим другим незаборавним улогама. Али Тиха Станић био је и председник Савеза драмских умјетника Србије и умјетнички директор Народне позоришта РС у Бањалуци. Последњих година, поред сталног ангажмана у Ашелеу 212, све је присутнији и као филмски продуцент у Србији и Српској. У разговору за Билтен уишли смо га ошкуда то да је у свим његовим свестраним активностима увијек присутна прекогранична специјална веза.

- Једноставно, дуг према завичају нисам могао да одужим све док је трајао рат и на дневни ред није дошло оно што сам ја школом и искуством научио. У Бањалуци је кренула са радом Академија и већ прва генерација студената глуме, који су, узгред речено, данас већ признати и искусни глумци, представљала је за мене неодољиву инспирацију. Пробудила је у мени потребу да играм са њима и да међусобно размјењујемо, како се то у последње вријеме често каже, стваралачку енергију. Наиме, њихов ентузијазам и моја свијест о томе колико су

талентовани, колико би могли и колико више заслужују од оног што им је друштво у том тренутку могло да пружи, резултирали су тиме да, мало-помало, чланови тог ансамбла практично постанемо и Ђуза Стојиљковић, Светлана Бојковић, Миша Јанкетић, Петар Краљ, а затим Небојша Дугалић, ја и још неки

искусни и признати глумци. Била је то сјајна сарадња, од које смо сви неизмјерно добили и као умјетници и као људи.

Филм "Непријатељ" већ је награђиван на фестивалу Синема сити и на фестивалу у Сопоцу, а недавно је у Пули освојио двије награде критике. Зашто је послије свих њих фестивалских успјеха, премијера одржана баш у Дубици, и то прије него у неким већим центрима?

- У Београду је филм приказан још на Фесту и имао је и дистрибуцију у Србији. За Дубицу смо се одлучили из више разлога. Највећи број људи који

је радио на филму живи у Дубици. Тамо је снимљен скоро комплетан филм "Топ је био врео", а и ред је некако да се значајни културни догађаји - ако се сложимо да је то и наша премијера - понекад измјесте из главних градова и центара. Надам се да је за моје Дубичане то ипак био догађај који ће се памтити дуже него да се одиграо у Бањалуци.

Само што је "Непријатељ" изашао пред публику, у монтажу је ушао ваш филм "Топ је био врео" у режији Бобана Скерлића, који је по саставу екипе премостио Дрину. Да ли ће овај филм оправдати публицистички који је око њега створен још прије него што је и почело снимање?

- Ево, монтажа "Топа" је при крају и ја сам увјерен, а то ми потврђују и људи који су до сада пријатељски, стручно и савјетодавно погледали филм, да имамо дјело које ће досегнути, ако не квалитет романа Владимира Кеџмановића, по коме је настало, а оно бар његов публицитет. У ствари, могу већ сад да тврдим да ће "Топ" бити филм високих умјетничких и естетских димензија. Ако буде среће и пара да га на вријеме завршимо, надам се да ће имати велики фестивалски потенцијал и успјех.

Ваш следећи пројекат, како сте већ најавили, биће

Култура

филм по роману бањалучког писца Рајка Васића. Да ли ће се у вашој продукцији и овога пута окупили сценаристи, глумци и остали филмски стваралаци из РС и Србије?

- Режију филма "Прсти лудих очију" понудио сам Младену Матичевићу, и он је одушевљен романом. Послије нашег недавног разговора, стекао сам утисак да његова замисао како да уради тај филм у потпуности одговара ономе што бисмо и аутор романа и ја као продуцент жељели. Биће то опет копродукција Републике Српске и Србије, а играће већином глумци из Републике Српске, гдје ће филм бити и сниман.

У својим изјавама за медије често помињете да имате у плану филм "Јасеновац". То је велика, сложена и осјећљива тема, која већ дуго чека свога аутора и која тражи немале пријеме. Можете ли нам већ сада нешто конкретније рећи о том амбициозном пројекту?

- Због филма о Јасеновцу ја сам и основао филмску кућу "Балкан филм", и на том пројекту, паралелно са другим пројектима, радим ево већ четири године. Свјестан сам одговорности и важности тог пројекта и зато радим полако и опрезно, користећи искуство које сам стекао радећи све до-

садашње пројекте. Све оно добро, али и лоше кроз шта сам прошао снимајући "Турнеју", "Неке друге приче", "Непријатеља", "Топ је био врео", "Границе кише", "Фалсификатора", биће уграђено у филм о Јасеновцу. Припреме за реализацију корак по корак приводимо крају, али ништа од тога не би било да није било подршке Владе и других институција у Српској и посебно председника Додика лично. А када истичем подршку из РС, онда мислим и на београдско Представништво РС. То су врата на која сам више пута куцао и сваки пут су ми била отворена.

Муниципијум Склани

Археолошко налазиште и Музеј у Скланима, Сребреница

Одавно је познато да на подручју Сребренице и Склани постоје остаци римске архитектуре. На овом подручју су при извођењу разних земљаних радова често пронађени разни керамички предмети, дијелови камених скулптура и бордура исклесаних у камену, као и других остатака, и металних новчића из римског доба. О томе постоје и записи аустроугарског министра финансија Карла Пача, који је прије 115 година, као заљубљеник у археологију вршио истраживања и ископавања на овој територији. Своје резултате објавио је у археолошкој студији под насловом "Из римске вароши у Скланима". Истражио је двије касноантичке базилике са ве-

Пронађени сџоменици су привремено смјештени у згради школе у Црвици

Култура

Подни мозаик царске палате

ликом некрополом и сакупио 80 римских каменних споменика. Велика поплава Дрине затрпала је те споменике, који су поново пронађени у археолошком истраживању 2008. године.

На иницијативу Народне библиотеке у Сребреници, а захваљујући искусном археологу Мирку Бабићу из Бијељине, године 2008. извршена су званична археолошка истраживања. Током пет недјеља радови су извођени на четири локације: Задружни дом, Порта СПЦ, Баба-Анкина кућа, Бранкова њива. За кратко вријеме и са минималним средствима, ова археолошка истраживања довела су до епохалних открића и показала да се на овом подручју налазило веома значајно, велико и развијено античко насеље.

Испред и иза Задружног дома откривени су остаци римске архитектуре са 40 квадратних метара уникатних подних мозаика јединствених на Балкану. Мр Мирко Бабић мисли да је пронашао централну вијећницу римског муниципијума из првог вијека а професор Ђорђе Јанковић из Београда тврди да се ради о царској палати. Г. Мирко Бабић пронашао је неке

од највјерједнијих доказа европске цивилизације на овим просторима, али и доказе да су Склани били изузетно значајан, развијен и богат центар. Склани су у вријеме Римског царства били средиште источне регије провинције Далмација. Трећи проналазак је стећак призмастог облика промјера 205 пута 100 цм из средњег вијека. На зеленом шкриљцу приказани су лук и стријела.

Пронађени споменици су из три различита периода. На дубини од 80 до 180 цм пронађен је читав један нови свијет који свједочи о европској културној баштини на овим просторима. Откривен је највећи очувани римски подни мозаик на Балкану, а вјероватно и у Европи. Садржи мозаичке слике и орнаменте фантастичног колорита. Да се радило о моћном центру, потврђује и откриће да је централна вијећница имала неку врсту подног гријања.

Цијенећи значај овог открића, Министарство просвјете и културе РС, у сарадњи са Народном библиотеком Сребреница организовало је у прољеће 2009. године у Бањалуци стручни скуп под називом “Регионална конференција о

Култура

Митски орао

археолошком истраживању римског муниципијума Склани, Сребреница. Научно-истраживачки и туристичко-развојни пројекат“.

Са тог скупа објављен је и Зборник радова. Од обимне фотодокументације настале у току ископавања приређена је богата изложба која је била постављена у Бањалуци, затим у Сребреници, Бајиној Башти и Требињу.

Влада Републике Српске је из развојног програма обезбиједила милион КМ за наставак истраживања и за изградњу музејског комплекса, који ће се састојати се од музејско-археолошке збирке, дома културе, хотела, библиотеке и отворене сцене за представе.

Оцијенивши ово археолошко налазиште капиталним научно-културним открићем, Народна скупштина Републике Српске је подручје Склана прогласила спомеником од изузетног значаја за Републику Српску. На основу тога Влада РС у јуну 2010. године формирала је Археолошки музеј Municipium Malvesiatium Склани, републичку јавну установу културе као централну музејску установу за управљање заштићеним подручјем археолошког комплекса Склани.

Како је изградња модерне зграде музеја у центру Склана тек у плану, пронађени камени споменици, као и ситни археолошки материјал, тренутно су смјештени у згради школе у Црвици, пет километара удаљеној од Склана.

Урађен је пројекат за изградњу музејског објекта који треба да обухвати централно налазиште са мозаицима, што треба да га заштити од атмосферских утицаја и пропадања, а у другом дијелу чуваће се пронађени споменици и другипредмети те изградити просторије за остале садржаје неопходне за овакву установу. Пројекат је прошлог љета промовисан у сребреничкој Народној библиотеци.

Поште Републике Српске у јуну прошле године штампале су поштанску маркицу Municipium Склани чиме се ово налазиште промовише у свијету.

Мјештани Склана радознано прате све што се збива у њиховом мјесту, несебично нуде помоћ стручњацима и надају се да ће ова изузетна открића побудити пажњу шире јавности и допринијети развоју туризма у долини Дрине и овог мјеста које је прије 20 вијекова било моћан центар римских императора, а већ деценијама народ одавде се исељава због запостављености, изолованости и сиромаштва.

Споменик посвећен Јулијшери

Представљамо

Подрум Тврдош - традиција манастирског винарства

У једној прастарој епској народној пјесми помиње се манастир Тврдош и његови подруми, односно манастирске избе испуњене вином. У тамним временима послје пропасти српске средњовјековне државе, српски монаси су у манастирима очували клицу српске духовности и културе, па и традицију српског винарства. Исто као и у читавој Европи, усталом, и у нашем винарству највеће заслуге за преношење знања о узгајању винове лозе и производњи вина припадају монаштву. Многе славне винарске куће Француске, Италије, Шпаније и Ње-

мачке настале су на старим манастирским посједима или као настављачи њихове традиције.

Бројни су и српски манастири који су винарски углед сачува-

ли до данашњих дана: Високи Дечани, Љубостиња, Тврдош.

Спој старог и новог

Монаси манастира Тврдош започели су прије десетак година ново поглавље у причи о манастирском винарству код нас. Преузели су бригу над виновом лозом у Требињском пољу, гдје су стари засади вранца смјештени на 70 хектара површине и подигли чак 60 хектара младих винограда у Поповом пољу.

Данас манастир има два подрума. У старом Каме-ном подруму из 15. Вијека, у

Представљамо

стољетним храстовим бачвама сазријева вранац, а само десетак метара даље, уз саму Требишњицу, укопан је нови подрум опремљен најсавременијом технологијом, али савршено уклопљен у постојећи комплекс.

Модерна технолошка рјешења укључују и гравитациони транспорт вина током процеса прераде, што омогућује висинска разлика између различитих нивоа подрума.

Камен, сувина, сунце, вјетрови

Врело љето и благе зиме, изразито субмедитеранске климе, каменито тло натопљено најплоднијим земљиштем,

стварају идеалне услове за рађање вина, које се циједи из камена и сувине, али и из сунца и вјетрова који се сударају изнад Требиња, хујећи са планина и мора истовремено. Требињско и Попово поље су изразито плодна крашка поља настала спирањем земљишта с околних брада. Некадашње шуме искрчене су највјероватније у вријеме владавине Млечана, а и касније у аустроугарско доба, па је временом ерозија нанијела све плодно земљиште у Требињско и Попово поље.

Вранац и жилавка се овдије рађају вијековима, а уз њих засађени су и шардоне, мерло, каберне и сира. То омогућава и спајање аутохтоног и интернационалног, традиционалног и

модерног, што винима Тврдош даје и додатни квалитет.

Каберне совињон

Одликују га упечатљиве ароме тамног шумског воћа, са мирисном нотом жалфије и дискретним чоколадним тоновима у позадини. Укус је воћно-зачински, а освјежавајуће киселине подсећају на свјеже бруснице. У завршници остаје воћна свјежина. Вино је идеално за традиционалну српску трпезу.

Вранац

Класичан вранац Петровљовског поља има препознатљиву арому сувих брусни-

Представљамо

ца и пријатну ноту препеченог хљеба. Укус је веома освјежавајући, са резантним тоновима свјежег бобичастог воћа. Киселине су живе и трепераве и трају до саме завршнице, у којој се препознаје чист укус зреле вишње.

Жилавка

Вишеслојне ароме жилавке сачињавају тонови виноградарских брескви, кивија и меда, уз једну аутентичну минералну ноту, која подсећа на влажан камен. Текстура вина је глатка, прошарана медним нијансама. Укус је енергичан, а киселине су потпуно стоплене са тоновима воћа. Завршница је сочна, продужена.

Изба

Мирисни тонови сувих шљива и брусница овог вина употпуњени су зачинским нотама које подсећају на нану и жалфију. Вино је мекано, киселине су живе, воћног карактера, танини заокружени. У

Изјава Тихомира Кудуза, директора Подрума Тврдош

Ових дана смо успјешно завршили и наш први извоз вина у Аустралију, а припремамо се да већ други пут извеземо вино у Кину.

Што се тиче инвестиција, завршили смо један велики инвестициони пројекат, а то је обнова старог манастирског подрума. Купљене су барик бачве од француског храста, у које је смјештен вранац из бербе 2010.

Стари подрум је опремљен и великим дрвеним бачвама за одлеживање вина, капацитета 5 т, а које су направљене од чувеног славонског храста китњака.

У старом подруму привремено је смјештена и дегустациона сала, у коју може да стане 30-ак туриста, а у току је изградња новог подрума са дегустационом салом у коју ће моћи да стане и до 50 гостију.

Тихомир Кугуз, директор Подрума Тврдош

завршници укуса се препознаје суво црвено воће, са благом нотом ораха.

Лозовача

Ракија манастира Тврдош - лозовача производи се на традиционални херцеговачки начин, дестилацијом прерађевина грожђа врхунских херцеговачких сорти. Традиционалан начин дестилације, као и чување у условима старих манастирских подрума дају овој ракији заокружен и комплетан садржај. Ова лозовача се од осталих разликује по свом специфичном укусу, који је резултат традиционалне дестилације, посебног одабира сорти грожђа, као и услова у којима се чува.

Туризам

Витинички Кисељак

Девет минералних извора подно Мајевице

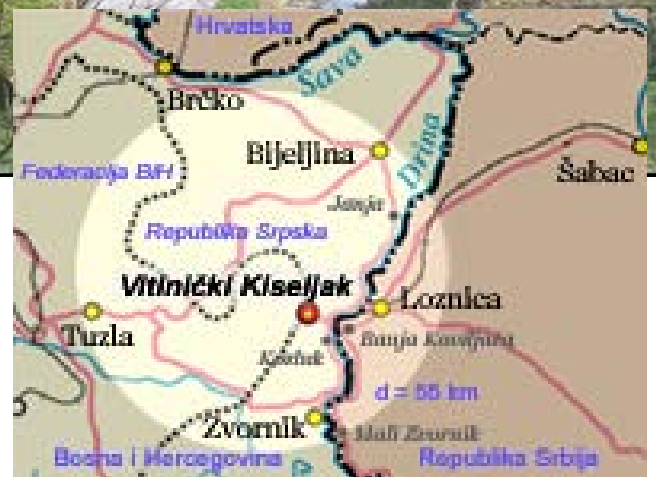
Питомо, урбано насеље, Витинички Кисељак смјештено је на обронцима Мајевице, на надморској висини од 240 метара. Асфалтним путем дугим шест километара Кисељак је спојен са магистралним путем Зворник–Лозница–Бијељина.

Природа је овдје из себе изнедрила и подарила сву своју моћ и љепоту. У подножју живописних брежуљака планине Мајевице, препуним разноврсног биљног и животињског свијета, уз апсолутну чистоћу воде и ваздуха у горњем току

мале ријеке Јасенице, у централном дијелу насеља извире девет, по квалитету, капацитету и љековитости различитих минералних вода, јединствених у Европи.

Воде су пронађене и обрађене крајем 19. и почетком 20. вијека, а именоване су по редослиједу проналаска и обраде извора од један до девет.

Анализом квалитета 1954. утврђено је да ове воде

садрже калијум, натријум, литијум, калцијум, стронцијум, баријум, магнезијум, гвожђе, алуминијум, манган, хлор, сумпорну киселину, борну и фосфорну киселину, кремену киселину и органске супстанце, као и траг мравље киселине.

Туризам

Група аутора са зворничког Технолошког факултета и бањалучког Природно-математичког факултета 2010. године извршила је карактеризацију минералних извора Витиничког Кисељака. Испитивања су потврдила резултате добијене 1954. и препоручила њихову употребу у терапијске сврхе за тегобе желуца, хроничне упале дисајних органа, болести метаболизма, дијабетеса, гастритиса и хроничних улкуса, болести жучи и жучних путева, бубрежних болести и каменца, малокрвности, болести крвотока и срчаних обољења.

На хиљаде је људи који већ више од стотину година користе благодарност ових вода и који су на основу искуства не скривају своју врло повољну оцјену о њима.

У Кисељаку су добри домаћини, вриједни људи широкосрца, спремни да угосте сваког посјетиоца. У лијепо опремљеним кућама са апартманима и собама за све који желе дужи боравак у Кисељаку, гости ће, поред топле атмосфере

и домаће кухиње, наићи и на гостопримство мјештана.

Недалеко од Кисељака (10 км) налази се и манастир Тавна из 13. вијека са црквом Свете тројице.

Апсолутна чистоћа воде и ваздуха, као и број пацијената, најбољи су путоказ за друштво и науку како и гдје треба пружити помоћ да се овај драгоцјени дар природе што боље искористи и оживи са свим својим капацитетима.

Извори који су добили називе по редослиједу проналаска и обраде, од 1 до 9 (Јединица, Двојка...), груписани су на релативно малој површини. Осам их је дуж главног пута на раздаљини од 450 м између крајњих тачки (Деветка - Јединица). Тројка је удаљена око 450 м од најближег извора (Јединица).

1 - Јединица

Извор, познат и под називом Андрина вода, пронађен је почетком 19. вијека. У непосредној близини, педесетих

година, откривен је нови извор сличних својстава. Нови извор се данас више користи.

Вода је лако минерализована. Пије се као свјежа стона минерална вода.

Хладна, бистра и сланог укуса.

2 - Двојка

Извор је великог капацитета и његова вода је доста минерализована.

Ефикасно дјелује код стомачних обољења, дисајних проблема, обољења крвотока, обољења срца и крвних судова.

Вода је хладна и бистра. У непосредној околини извора осјећа се мирис сумпора.

70-их година прошлог вијека постојао је објекат гдје је ова вода флаширана и развожена у ужој околини углавном за потребе угоститељског сектора.

3 - Тројка

Овај извор називали су још и Бегова вода.

Туризам

Због конфигурације земљишта извор је тренутно неприступачан.

Вода је изузетно пријатног укуса, хладна и освјежавајућа. Добра за побољшање апетита.

4 - Четворка

Извор је познат и под именом Вода дјевица. Ефикасна је за лијечење дисајних проблема. То је питка, хладна и благо замућена вода.

5 - Петица

Како се показала успешном за лијечење бубрежних болести (каменца и пјеска у бубрегу), ова вода се назива и Бубрежна вода. Извор је врло малог капацитета, а његова вода бистра.

6 - Шестица

Овај извор је добио име и вода за срце јер су мјештани и посјетиоци увјерени да благодотворно дјелује код особа које имају проблеме везане за срчани апарат и крвоток. Лабораторијски није много испитивана. Извор је веома малог капацитета, а његова вода бистра.

7 - Седмица

Ова вода се још назива и Вода за очи. Извор је познат и под називом вода за очи јер су се мјештани и посјетиоци увјерили да је корисна за особе које имају проблеме са видом и очима. Лабораторијски није много испитивана. Извор

је малог капацитета, а његова вода веома бистра.

8 - Осмица

Извор је прилично великог капацитета. Његова вода помаже у лијечењу болести везаних за пробавни апарат. Извор је великог капацитета, а његова вода бистра, укусна и хладна.

9 - Деветка

Извор је изузетно великог капацитета. Вода је прилично минерализована. Садржи велики проценат хемијског елемента литијума. Терапијска моћ се нарочито показала код особа са кожним обољењима. Загријавањем на температуру 35-40°C показала се ефикасном за лијечење извјесних облика реуматизма. Вода је бистра, хладна, сланог укуса.

У Витиничком Кисељаку могу се развијати здравствени,

спортско-рекреативни и ловни туризам.

Здравствени туризам захваљујући познатом лековитом дејству кисељачких минералних вода, спортско-рекреативни туризам захваљујући чистој и еколошки очуваној околини и ловни туризам захваљујући разноврсној ловној дивљачи.

Кисељачани су тренутно усмјерени на здравствени туризам. Смјештај је организован искључиво у приватним кућама с обзиром на то да у Кисељаку не постоји ниједан туристички (друштвени или приватни) објекат.

Туристички период почиње другом половином мјесеца јуна па све до краја мјесеца августа, у вријеме школских распуста и љетних годишњих одмора.

Током сезоне посјетиоци бораве у насељу неколико седмица, колико је потребно да пију одговарајуће минералне воде.

Општинe РС

Вишеград

Општина Вишеград обухвата просторну цјелину површине 448 км². Налази се у источном дијелу Републике Српске и Босне и Херцеговине и гранична је општина са Републиком Србијом.

Вишеград је комуникацијски добро повезан са већим и мањим центрима у земљи. Налази се на магистралном правцу М5 Сарајево–Ужице. Путном комуникацијом преко

ској породици Павловић, под чијом управом је био и средњовјековни град Добрун, који је настао прије Вишеграда. По турским изворима, 1544. године град осваја Осман-паша. Град остаје под турском влашћу све до Берлинског конгреса 1878. године, када Босну и Херцеговину договором свјетских сила преузима, а касније и анектира, Аустроугарска монархија. Доласком Аустро-

нас је у туристичке сврхе обновљен њен дио кроз Шарган - чувена "Шарганска осмица" у Србији. Половином 2010. године је завршена реконструкција ове пруге до Вишеграда.

- Површина: 448 км²
- Процјена броја становника: 13 500
- Густина насељености: 30 ст/км²
- Клима: умјерено континентална
- Географски положај:
 - сјеверна географска ширина, 43° 47' 7";
 - источна географска дужина, 19° 17' 35'.

Природни ресурси

Основне природне ресурсе на подручју општине чине шуме и воде. Највећи дио територије општине отпада на шумско земљиште (60%). Најзаступљенији су буква, храст, бијели и црни бор, цер, оморица, граб и смрча. Дио земљишта представљају шикаре и голети и планиран је за пошумљавање. Остало су пашњаци, ливаде, воћњаци и вртови.

Општина је богата површинским водама - ријеке Дрина, Рзав и Лим), а на њеном

Ужица повезан је са Београдом, преко Рогатице са западним дијеловима БиХ, а преко Фоче са Јадранским морем.

У писаним документима Вишеград се први пут помиње 1433. године, и у то вријеме је припадао српској властелин-

угарске Вишеград добија контуре градске средине: гради се водовод, уводе се земљишне књиге и граде ускотрачна пруга и јавне грађевине.

Кроз Вишеград је до 1970. године пролазила ускотрачна пруга Београд - Сарајево. Да-

Општина РС

Панорама Вишеграда

подручју се налазе и два вјештачка акумулациона језера дужине 84 км. Дрина, Рзав и Лим имају бројне притоке: Кука, Пасији поток, Ријека, Бањски поток, Косовски поток, Јагодински, Велетовски, Дубовички поток и Осојнички поток.

На подручју општине налази се извор термалне воде. Анализе показују да су воде Вишеградске бање сталног и уједначеног хемијског састава. Термалне воде ове бање старе су око 40.000 година и на површину избијају са дубине од 180 м. Вода у изворима је слабо минерална и одликује се високом радиоактивношћу, што је чини љековитом. Степен радиоактивности Вишеградске бање је терапијски оптималан и нема могућност евентуалних штетних дејстава. Због лабилности

радиоактивних елемената вода бање се може користити само на извору, тј. није могуће флаширање. Воде Вишеградске бање су једине овог типа у Босни и Херцеговини.

На простору општине Вишеград постоје значајна налазишта минерала и неминерала. Потенцијална минерална сировинска подручја заузимају око 27.530 ха, и то:

- магнезит - 3.320 ха
- никлоносна жељезна руда - 1.250 ха
- кречњак - 11.870 ха
- еруптивне стијене - 8.940 ха
- термалне воде - 2.150 ха

Налазишта никла у свијету је све мање, а потражња за никлом биће све већа у наредних 20-30 година. Искуства у неким другим земљама, међу-

тим, говоре да експлоатација никла има негативне последице по здравље људи и стање биљног и животињског свијета у ширем окружењу рудника.

Град Вишеград и околина имају одлике умјереноконтиненталне климе, док на подручјима веће надморске висине влада планинска клима. Највећи врх на подручју општине је Велики Столац са надморском висином од 1675 м, док се градско језгро налази на 299 м надморске висине.

Образовање

Боравак и предшколско васпитање и образовање дјецe предшколског узраста организован је у јавној установи Дјечије обданиште "Невен". Објекат у којем се одвија васпит-

Општина РС

но-образовни рад испуњава све просторне и санитарне услове за смјештај дјеце.

Основно образовање стиже се у Основној школи “Вук Караџић”. Осим матичне школе у Вишеграду, ОШ “Вук Караџић” има организован рад подручних одјељења у три мјесне заједнице: Добрун, Прелово и Међеђа, те подручну школу у Копачима - Ново Горажде, са подручним одјељењем у мјесту Подкозара.

На подручју општине Вишеград дјелује Средња школа “Иво Андрић”, са наставом организованом у четири смијера: гимназија, машинство и обрада метала, угоститељство и туризам, економија и трговина, док се у подручном одјељењу у Устипрачи образују туристички техничари. Средња школа у

свом саставу има библиотеку и читаоницу. Тренутно највећи проблем представља недостатак фискултурне сале.

У 2005. години Универзитет “Синергија” из Бијељине отворио је у Вишеграду Пословни факултет, на којем се образује 250 студената. Факултет није уписивао нове студенте 2010/2011. године.

Култура

У згради Дома културе изграђеној послије Другог свјетског рата дјелују Дом културе, Градска галерија и Народна библиотека “Иво Андрић”.

Дом културе је установа од посебног значаја за Општину Вишеград. Програм активности ове установе обухвата:

- културно-образовну дјелатност;
- сценско-музичку дјелатност;
- приказивање филмова и филмску дјелатност и
- манифестације из области културе (културна манифестација “Вишеградска стаза” и остале).

Градска галерија основана је 1996. године и излаже у два изложбена простора, у Вишеграду и Добруну. Стална поставка у Добруну садржи стотину двадесет слика, графика и цртежа, док поставка у Градској галерији броји три стотине осамдесет слика, графика, цртежа и скулптура, што представља богат фонд од пет стотина експоната различитих ликовних техника.

Структура земљишта општине Вишеград

Пољопривредно земљиште	13.613 ха
Оранице	3.165 ха
Воћњаци	1.944 ха
Ливаде	5.703 ха
Пашњаци	2.801 ха
Шумско земљиште	29.121 ха
Неплодно земљиште	2.162 ха
Структура шумског земљишта	
Високе шуме	15.817 ха
Изданичке шуме	812 ха
Голет за пошумљавање	324 ха
Непродуктивне површине	815 ха
Водени токови	Дрина, Рзав, Лим
Водне акумулације	Вишеградско језеро сса 1070 ха
Вегетација	Буква, хрст, сладунац и цер, китњак, јела, Панчићева оморика, граб, смрча, црни бор
Руде	Кречњаци, манган, никл, жељезо, магнезит, азбест

Општине РС

Народна библиотека "Иво Андрић" располаже са преко 40.000 књига и других публикација. Драгоцјен дио је и Спомен збирка књижевника и нобеловца Иве Андрића, која броји више од 500 наслова и периодичних публикација, на преко 30 страних језика.

Од културних манифестација издвајају се Међународни фолклорни фестивал, Вишеградска стаза и Међународно ликовно саборовање.

У Вишеграду дјелују и три културно-умјетничка друштва: Српско соколско друштво "Соко - Добрун", Српско соколско друштво "Краљ Петар Ујединитељ" и КУД "Бикавац".

У општини Вишеград дјелује Радио-телевизија Вишеград. Основна дјелатност Радио Вишеграда је производња и емитовање радио програма.

Радио Вишеград припрема програм у простору који не задовољава услове рада ове информативне куће. Поред пре-

Вишеградска стаза - реципал на Ђурији

дајне технике, потребно је обновити и дотрајалу емисиону и студијску технику и изнаћи могућност поновног увођења информисања путем телевизије.

Спорт

Општина Вишеград има повољне услове за развој спорта и рекреације. На подручју

општине тренутно су активни сљедећи спортски клубови: фудбалски клуб "Дрина - ХЕ", кошаркашки клуб "Варда - ХЕ", женски одбојкашки клуб "ХЕ на Дрини", цудо клуб "Вишеград", карате клуб "Дрина", стрељачки клуб "Дрина", шаховски клуб "Дрина", Планинарско друштво "Столац", веслачки клуб "Једрина" и мото клуб "POWER". У Вишеграду је сједиште Веслачког савеза РС и Веслачког савеза БиХ.

Општина Вишеград располаже градским фудбалским игралиштем са травнатим тереном, атлетском стазом и трибином. Спортисти и грађани који се рекреативно баве спортом имају на располагању и модерну спортску дворану са 1.200 мјеста за сједење, те Спортски центар "Ушће", са два отворена терена за рукомет и мали фудбал, кошарку, одбојку и тенис.

У клубовима је ангажовано око 650 спортиста, а најмасовнији клубови су: кошаркашки клуб "Варда-ХЕ", фудбалски

Мост Мехмед-паше Соколовића је 2007. године сављен на лисћу Унеска

Општина РС

ХЕ Вишеград

клуб "Дрина-ХЕ", одбојкашки клуб "ХЕ на Дрини" и карате клуб "Дрина".

Туристички потенцијал и инфраструктура

Прије распада бивше Југославије Вишеград је био атрактивно транзитно туристичко мјесто. Налазио се на веома фреквентном дубровачком туристичком правцу, којим су туристи из Србије путовали за Дубровник и Јадранско море. Посљедњих неколико година број туриста у транзиту биљежи раст.

Од 2003. године број регистрованих долазака туриста у Вишеград осцилира, док број ноћења константно расте, нарочито број ноћења страних туриста. Највише долазака је регистровано током 2005. године (8.310), а највећи број ноћења у 2009. години (27.339). Просјечно вријеме задржавања туриста је три до четири дана.

Изградњом туристичке пруге Мокра Гора - Вишеград, Вишеград добија нову шансу, посебно ако се узме у обзир да "Шарганску осмицу" годишње посјети више десетина хиљада страних туриста. Једну трећину туриста чине гости из иностранства и то углавном из Јапана, Енглеске, Њемачке, Аустрије и других земаља у којима постоје организоване групе љубитеља старих музејских жељезница.

Најзначајнији угостиољски објекти у општини Вишеград су хотел "Вишеград" и рехабилитациони центар "Вилина влас" у Вишеградској бањи. Хотел "Вишеград", располаже са 50 лежаја, док рехабилитациони центар "Вилина влас" има 150 лежаја, затворени базен са топлим радиоактивном водом и медицинске уређаје за лијечење и рехабилитацију. Рехабилитациони центар је у државном је власништву. Мотели "Томикс",

"Окука" и "Аура" располажу са укупно 55 лежаја.

На територији општине Вишеград нема регистрованих смјештајних капацитета у сеоским домаћинствима.

Општина Вишеград планира да унапређује комуналну и туристичку инфраструктуру, као и да опреми објекте услужним садржајима, како би се што боље искористили капацитети којима располаже. Као први корак у том правцу снова је Туристичка организација Вишеград.

Пољопривредни потенцијали и производи

Пољопривредно земљиште обухвата 13.613 ха, од тога је 3.165 ха ораница, 1.944 ха воћњака, 5.703 ха ливада и 2.801 ха пашњака. Шуме заузимају 29.121 ха, док 2.162 ха отпада на неплодно земљиште (голети).

Пољопривредно земљиште на подручју општине Вишеград карактеришу знатно изражен нагиб терена и плићи до средње дубоки профили са нешто мањим садржајем хумуса и повећаном киселашћу. Земљиште се већим дијелом не обрађује, запуштено је и закоповљено, али као такво остало је заштићено од инфекција, контаминација и деградација (80 одсто земљишта се не третира никаквим хемијским средствима).

Пољопривредна производња на подручју општине је екстензивна.

Воћни засади су стари и запуштени. Сточни фонд на подручју општине је скроман,

Ойшћине РС

објекти су застарјели, а лош је и пасмински састав стоке.

Пољопривредни произвођачи не располажу адекватном механизацијом и довољним бројем пољопривредних машина и прикључака. Вишак својих производа продају на зеленој пијаци. Нема организованог откупа нити откупних станица, као ни организоване прераде.

У структури биљне производње најзаступљеније су шљива, јабука, малина и крушка.

У ратарству доминира производња кромпира (47,62%), затим следе житарице: кукуруз (28,57%) и пшеница (26,19%). Знатно мање се производе јечам и дјетелина. У структури сточарства доминирају произвођачи који узгајају краве за производњу млијека (80,95%). Просјечна годишња производња млијека по крави је 2,694 л. Овчарством се бави 76,19% испитаника, а просјечан број оваца по фарми је 19,16 грла. Перадарством се бави 57,14% испитаника, а свињојством 45,24%. Просјечан број свиња по фарми је 4,37. Регистрованих пољопривредних газдинства има 168, с тим што се њихов број константно повећава.

Природно и културно-историјско наслеђе и његова заштита

Најзначајније природно наслеђе је ријека Дрина и њен кањон.

Ријека Дрина је дуга 346 км и припада црноморском сливу, а настаје спајањем река Таре и Пиве код Шћепан Поља

(надморска висина 470 м). Сливно подручје обухвата југозападни и западни дио Србије, сјеверни дио Црне Горе и источни дио Републике Српске. Веће притоке са лијеве стране су: Сутјеска, Бистрица, Прача, Дрињача и Јања, а са десне:

Томислав Појовић, начелник ойшћине

Ђехотина, Лим, Рзав, Љубовића и Јадар. Дрина је највећа притока ријеке Саве у коју се улива у близини Сремске Раче (81 м).

Специјално ловиште "Каменица" је станиште ријетких врста животиња, а посебно је значајно као станиште дивокозе (лат. *Rupicapra*), која је овдје аутхотона врста, и мрког медвједа (лат. *Ursus Arctos*). Површина ловишта је 3.842 ха.

Ловиште "Панос" је станиште врло рјетких орлова (лат. *Aquila*). Површина ловишта је 38.488 ха.

Ловиштима управља Шумско газдинство "Панос".

Као веома ријетке и заштићене биљне врсте везане за ово подручје издвајају се:

- Панчићева оморика (лат. *Picea omorika*), ендемска и реликтна црногорична врста;
- Вилина влас (лат. *Adiantum capillus veneris*), врло специфична врста папрати која расте око термалних извора у Вишеградској бањи.

Културно-историјско споменици

- Мост Мехмед-паша Соколовић из 1587. године - UNESCO (World Heritage list)
- Манастир Добрун из XIV вијека
- Остаци старог града Павловине (Маркова кула)
- Остаци старог града Добруна
- Средњовјековни стећци на локалитетима Велике и Мале Гостиље
- Хамам у Вишеградској бањи из XVI вијека
- Велетовска кула
- Писана стијена у Жљебу
- Спомен-кућа Иве Андрића
- Спомен-учионица Иве Андрића
- Зграда бившег Лотикиног хотела
- Ускотрачна пруга Вишеград - Вардиште и зграда бивше жељезничке станице

Културно-спортске и друге манифестације

- "Вишеградска стаза" културна манифестација посвећена успомени на живот и дјело Иве Андрића, која се одржава од 1976. године
- Међународно ликовно саборовање

Општинске РС

- Међународни фестивал фолклора
- Божићни турнир у малом фудбалу
- Меморијални карате турнир “Видоје Андрић”
- Прослава Велике Госпојине
- Скокови с Вишеградска ћуприје
- Дринска регата - Вишеград
- Меморијални кошаркашки турнир “Раде Станимировић”
- Меморијални турнир у малом фудбалу
- Сајам меда

Индустријске и слободне зоне

Општина Вишеград је планирала изградњу пословне зоне. У ту сврху је купљено земљиште у Добруну површине 24.824 м², са објектима површине 2.203 м².

Идентификоване индустријске зоне регулационим плановима општине су Индустријска зона Чрнча, Душче и Округла.

Процес регистрације

Регистрација физичких лица – предузетника, одвија се у Одјељењу за привреду и друштвене дјелатности процес регистрације траје два-три дана, док је за регистрацију предузећа, привредних субјеката - правних лица надлежан Окружни привредни суд Соколац. Регистрација траје најдуже један мјесец.

Постојећи значајни инвеститори/ индустријски капацитети

Манасџир Добрун из XIV вијека

По категоризацији развијености Владе РС, општина Вишеград спада у средње развијене општине.

Прије посљедњег рата општина је имала динамичан друштвено-економски развој са изузетно развијеном метал-

За Дрину је занимљиво и следеће:

- Дрина је била граница између Источног и Западног Римског Царства.
- Дуж Дрине која је била граница између Аустроугарске и Краљевине Србије, током 1914. и 1915. године вођене су велике ратне операције.
- Године 1896. Дрина је достигла водостај 14 м већи од нормалног и поплавила стари мост у Вишеграду.

ском, хемијском, текстилном и дрвопрерађивачком индустријом (“Унис-Усха“ а.д., “Матал гас“ а.д., “Нирс-Терпентин“ а.д., “Напредак“ а.д., “Варда“ а.д.).

Предузећа су добила нове власнике, али значајнијих инвестиционих улагања није било. Због спорог и неефикасног процеса приватизације, застарјеле технологије, недостатка обртног капитала и губитка тржишта некадашњи велики привредни системи више нису у функцији или раде са минималним производним капацитетима.

Предузећа ДОО “ПРЕПОРОД –ТЕРПЕНТИН” и ДОО “КЕСТЕН –ВАРДА” добила су нове власнике, али инвестиционих улагања није било, нити је покренута производња. Са радом су наставили: доо “Адриа”, доо “Фкл”, доо “Текс мода”, доо “Метал гас-В”.

Носилац развоја општине је зависно предузеће “Хидро-

Општине РС

Манастир Добрун, поглед с брда

електране на Дрини” - Вишеград, које послује у оквиру мјешовитог холдинга “Електропривреда Републике Српске”.

Изјава Томислава Поповића, начелника општине Вишеград

Вишеград ће у будућности бити мјесто квалитет-

нијег и здравијег живота у који сви радо долазе јер их дочекају срдачни и љубазни људи.

Општина мотивише и подржава власнике предузећа и предузетнике да прошире своје пословање с циљем да се повећа број запослених и стимулишу млади људи да остану у Вишеграду.

Здрава животна средина је основни предуслов за производњу здраве хране на међу значајних земљишних ресурса. Развој руралних подручја уско је везан за развој екотуризма.

Изградња туристичке пруге уског колосијека од Вишеграда до Вардишта и веза са чувеном “Шарганском осмицом” додатни је подстрек за развој туризма и могућност инвестиционих улагања. У мају ове године требало би да отпочне реконструкција моста Мехмед-паше Соколовића на Дрини у Вишеграду, који је 2007. године стављен на листу Унеска.

Љековите термалне воде Вишеградске бање отварају могућност развоја бањског туризма. Изградњом саобраћајне инфраструктуре, с обзиром на повољан географски положај ствара се предуслов за развој туризма.

Бројне културне манифестације и догађаји посвећени имену и дјелу нобеловца Иве Андрића доприносе да Вишеград постане културни центар регије.

Зависно предузеће “Хидроелектране на Дрини” - Вишеград, које послује у оквиру мјешовитог холдинга “Електропривреда Републике Српске” носилац је развоја општине.

Реализацијом пројекта зацртаних у Стратегији развоја општине Вишеград 2011 - 2016. Године обезбиједиће се неопходан предуслови за друштвено-економски развој општине Вишеград.

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија**

Тел: 00 381 11 324 6633

Факс: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs